पोखरा महानगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

वर्ष : ४ पोखरा खण्ड : ५८ प्रमाणित मितिः २०७७ माघ २४ गते

भाग १

पूर्वाधार विकास व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन २०७५(पहिलो संशोधन)

पूर्वाधार विकास व्यवस्थापन ऐन २०७५(पहिलो संशोधन)

सी.नं.	हालको दफा नं.	हालको व्यवस्था	संशोधन तथा थप प्रावधन	संशोधन तथा थप गर्नुपर्ने कारण
१	दफा(२)	(ठ) स्थानीय यातायात् भन्न(ाले स्थानीय स्तरका शहरी सडक, ग्रामिणसडक, हेलिप(याड, झोलुंगे पुल, मोटेरे बल पुल, आकाशे पुल , पै दल पुल, कल्बर्ट , केवलकार, आदि पर्दछन् ।	(ठ) स्थानीय यातायात भन्नाले स्थानीय स्तर का शहरी सडक, ग्रामि(णसडक, हेलिप्याड, झो लुंगे पुल, मोटेरेबल पुल, आकाशे पुल , पैदल पुल, कल्बर्ट , केवलकार, आ(दलाई जनाउछ ।	भाषिक शुद्धता
२	दफा(२)	(ड) सिचाई तथा नदि नियन्त्रण भन्नाले तोकिएको (हक्टर) क्षेत्रमा सिचाई सुविधा पुर्याउने सिंचाई आयो जना , भमिू गत जल आयो जना र महानगर क्षेत्र भित्रका नदि , खोला,खोल्साहरु , ताल तलैया आदिको नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यक्रमहरु पर्दछन ।	(ड) सिचाई तथा नदि नियन्त्रण भन्नाले तो किएको (हेक्टर) क्षेत्रमा सिचाई सुविधा पुर्याउने सिंचाई आयोजना, भमिूगत जल आयोजना र महानगर क्षेत्र भित्रका नदि , खो ला,खोल्साहरु, ताल तलैया आदिको नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यहरु सम्झनु पर्दछ ।	भाषिक शुद्धता
३	दफा(२)	(ढ)जलविद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा भन्नाले तोकिएको क्ष(मता सम्मका जलविद्युतको उत्पादन तथा वितरण र वै कल्पिक उर्जा सम्बन्धी आयो जनाहरु पर्दछन ।	(ढ)जलविद्युत तथा वै कल्पिक उर्जा भन्नाले तो किएको क्षमता सम्मका जलविद्युतको उत्पादन तथा वितरण र वैकल्पिक उर्जा सम्बन्धी कार्यलाइ जनाउछ ।	भाषिक शुद्धता
४	दफा(२)	(ण) खानेपानी , ढल निकास तथा सरसफाई भन्नाले मह(ानगर स्तरमा संचालन गरिने खानेपानी आयोजनाहरु , ढल निकास र व्यक्तिगत , घरायसी तथा सामुदायिक सरसफाई, फोहोरमैला	(ण) खानेपानी, ढल निकास तथा सरसफाई भन्नाले महानगर स्तरमा संचालन गरिने खानेपानी आयो जनाहरु , ढल निकास र व्यक्तिगत , घरायसी तथा सामुदायिक सरसफाई	भाषिक शुद्धता

		व्यवस्थापन एवं वातावरणको सधार सम्बन्धी कार्यक्रमहरु पर्छन ।	फोहोरमैला व्यवस्थापन एवं वातावरणको सुधार सम्बन्धी कार्यलाई सम्झनु पर्दछ ।	
५	दफा(२)	(त) आवास , भवन तथा शहरी विकासू भन्नाले महा(नगरभित्र गरिने वस्ती विकास, व्यक्तिगत,सामुदायिक तथा संस्थागत भवन निर्माण र शहरी विकास सम्बन्धी कार्यक्रम पर्छन ।	(त) आवास , भवन तथा शहरी विकासू भन्न(ाले महानगरभित्र गरिने वस्तीविकास, व्यक्तिगत, सामुदायिक तथा संस्थागत भवन निर्माण र शहरी विकास सम्बन्धी कार्यलाई जनाउछ ।	भाषिक शुद्धता
६	दफा(२)	(थ) सामाजिक पूर्वाधार भन्नाले महानगर स्तरका सामुदायिक र सार्वजनिक भवन (सरकारी कार्यालय, स्वास्थ्य,शिक्षा, सामुदायिक, मनोरंजन , पुरातात्विक , सांस्कृतिक ,धार्मिक, आदि, निर्माण, संचालन एवं मर्मत तथा सम्भार सम्बन्धी कार्यक्रम पर्दछन ।	(थ) सामाजिक पूर्वाधार भन्नाले महानगर स्तर का सामुदायिक र सार्वजनिक भवन (सरकारी कार्यालय, स्वास्थ्य,शिक्षा, सामुदायिक, मनोरंजन , पुरातात्विक , सांस्कृतिक ,धार्मिक, आदि, निर्माण, संचालन एवं मर्मत तथा सम्भार सम्बन्धी कार्यलाई सम्झनु पर्दछ ।	भाषिक शुद्धता
७	दफा(४)	(१) महानगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र सडक बिस्तार गरी यातायात सुविधा उपलब्ध गराउनका लागि आवश्यक(ता अनसार मापदण्ड बनाई सडकहरुको बर्गिकरण र बहत्तर सडक संजाल गर्न महानगर स्तरीय यातायात गरुयोजना वा एकिकृत विकास योजना तयार गर्नेछ । महानगरपालिकाले सडकको वर्गीकरण तोकिए बमोजिम	(१) महानगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र सडक बिस्तार गरी यातायात सुविधा उपलब्ध गराउनका लागि आवश्यकता अनसार मापदण्ड बनाई सडकह(रुको बर्गिकरण र बहत्तर सडक संजाल निर्माण गर्न महानगर स्तरीय यातायात गरु योजना वा एकिकृत विकास जना तयार गने र्छ ।	भाषिक शुद्धता

		को हुनेछ ।	(२) महानगरपालिका क्षेत्र भित्रका सडकको बर्गिकरण तोकिए बमोजिम हुनेछ	
८	दफा(६)		(२) उपदफा (१) बमोजिमको अबरोध हटा(उन महानगरपालिकाले लिखित सुचना वा संचार माध्यमबाट जानकारी गर ाउने छ । (३) उपदफा (२) बमोजिमको सुचना वा जानकारीको बर्खिलाप गर्ने उपर महानगरपालिक(ाले तोकिए बमोजिमको जरिवाना गर्न सक्नेछ ।	
९	दफा(७)	७) झोलुंगे पुल , सडक पुल , केवल कार, साइकल लेन, पद मार्ग जस्ता पूर्वाधार निर्माण गरि स्थानीय यातायातलाई सहज र सर्वसुलभ बनाईनेछ ।	(७) स्थानीय पूर्वाधार निर्माण : महानगर क्षेत्र भित्रको स्थानीय यातायात व्यवस्थालाई सर्बसुलभ, पहुच योग्य र सहज तुल्या(उन महानगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार झोलुंगे पुल, सडक पुल, केवल कार,साइकल लेन र पद मार्ग जस्ता स्थान(ीय पूर्वाधारको निर्माण गर्न सक्ने छ ।	भाषिक शुद्धता
१०		८. शहरी यातायात लाई स्मार्ट सिटीको अवधारणा अनुरुप विकास गर्नको लागि वृहत शहरी यातायात व्य(वस्थापन प्रणाली **(Mass Transportation)**को विकास गरिनेछ ।	(८) बृहत शहरी यातायात ब्यबस्थापन : (१) महानगर पालिकाले शहरी यात(ायातलाइ स्मार्ट सिटीको अवधारणा अनुरुप तुल्या(उन बृहत शहरी यात(ायात ब्यबस्थापन प्रणाली **(Mass Transportation System)**	

			को बिकास गर्न सक्ने छ । (२) उपदफा (१) बमोजिम महानगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र मेट्रो रेल, मोनो रेल, ट्राम,डबल डेकर बस, बस जस्ता ठुला एबम अधिक यात्रुहरुले प्रयोग गर्न सक्ने यातायातका साधनको आफै वा निजि क्षेत्रको सहकार्यमा वा साझेदारीमा ब्यबस्थापन गर्न सक्ने छ । (३) उपदफा (१) बमोजिम महानगरपालिकाले बृहत यातायात ब्यबस्थापन प्रणालीको बिकास र बिस्तार गर्दा संघिय सर कार,प्रदेश सरकार वा दुइ वा दुइ भन्दा बढी स्थानीय सरकार संगको साझेदारी गर्न सक्ने छ ।	
११	दफा(८)	८) सडकहरुको लगतकट्टा : (१) महानगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सबै सडकहरुको लगतकट्टा गरि महानगरको स्वामित्वमा ल्य(ाइनेछ ।	(९) सडकहरुको मापदण्ड निर्धारण तथा लगत कट्टा : (१) महानगर पालिका क्षेत्र भित्र रहेका सबै सडकहरुको मापदण्ड तोकिए बमोजिम हुनेछ । स्पष्टिकरण : यस ऐनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि संघिय तथा प्रादेशिक स्तर का सडकहरुको मापदण्ड तत् तत् निकायले तोके बमोजिम हुनेछ (२) महानगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र रहेका	

			सबै सडकहरुको लगत कट्टा गरि महानगरपालिक(ाको स्वामित्व कायम गर्न सक्ने छ ।	
१२	दफा(१०)		१०. यस ऐनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि संघीय स्तर तथा प्रादेशिक स्तरका सडकहरु तत् तत् निकायले मापदण्ड तोके अनुसार हुनेछन् ।	खारेजी
१३		परिच्छेद ३ सिचाई तथा नदि नियन्त्रण	परिच्छेद ३ जलश्रोतको उपयोग तथा नदि नियन्त्रण	भाषिक शुद्धता
१४	दफा(११)	(११) यस अन्तर्गत तोकिएको हेक्टर क्षेत्रमा सिचाई सुविधा पुर्याउने सिंचाई आयोजना , भूमिगत जल आयोजना र महानगर क्षेत्र भित्रका नदि , खोला, खोल्साहरु ,आदिको नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यक्र(महरु पर्दछन् । महानगर पालिकाले सिंचाई तथा नदि नियन्त्रण को हकमा तोकिए बमोजिमको हुनेछ ।	११) जलश्रोतको उपयोग : (१) महानगरपालिका क्षेत्र भित्ररहेका सतही वा भूमिगत जलश्रोतको अनधिकृत प्रयोगलाई निषेध गरि सो को संरक्षण गर्ने दायित्व महानगरपालिकाको हुनेछ, (२) जलश्रोतको उपयोग गर्दा देहाय बमोजिम प्र(ाथमिकता हुनेछ :- (२) जलश्रोतको उपयोग गर्दा देहाय बमोजिम प्र(ाथमिकता हुनेछ :- (क) पिउने पानी (ख) सिचाई (ग) औद्योगिक वा निर्माण प्रयोजन (घ) जलबिद्युत (ङ) जल पर्यटन वा जल क्रिडा (३) महानगरपालिका क्षेत्र	भाषिक शुद्धता

			भित्र रहेका पानीका मुहान वा श्रोतहरुको समुचित उपयोग गर्ने अधिकार महानगरपालिकालाइ हुनेछ मुहान वा श्रोतहरुको बिबाद निरुपण गर्ने अि धकार महानगरपालिकामा निहित रहने छ (४) यस ऐन बमोजिम व्यक्तिगत खाने पानी प्रयोजनको लागि बाहेक कसैले पनि महा(नगरपालिकाको अनुमति नलीई जलश्रोतको उपयोग गर्न पाउने छैन । "स्पष्टीकरण : दफा (११) मा जुनसुकै कुरा ले खिएको भएतापनि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले जलश्रोत सम्बन्धि राष्ट्रिय वा प्रादेशिक प्राथमिकता प्राप्त आयोजाना संचालन गर्न यस ऐनले बाधा पुर्याएको मानिने छैन ।	
१५			परिच्छेद ४ जलविद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा	
१६	दफा(१२)	(१२) यस अन्तर्गत तोकिएका क्षमाता सम्मका जलविद्युतको उत्पादन तथा वितरण र वै कल्पिक उर्जा सम्बन्धी आयो जनाहरु पर्दछन् । महानगर पालिकाले जलविद्युत तथा वै कल्पिक उर्जाको हकमा	(१३) जलश्रोतको ब्यबसायिक उपयोगको लागि अनुमति लिनु पर्ने : (१) औद्योगिक प्रयोजन, जल मनोरंजन लगायतका जलश्रोतको ब्यबसायिक उपयोगका लागि सो को	

		तोकिए बमोजिमको हुनेछ।	उपयोग गर्ने प्रोपराइटर,कम्पनि वा संस्थाले महानगरपालिकाबाट अनुमति लिनु पर्नेछ। (२) उपदफा (१) बमोजिमको अनुमति लिने ढाचा तथा बिधि र प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ।	भाषिक शुद्धता
१९			परिच्छेद ६ सामाजिक पूर्वाधार	
२०	दफा(१४)	(१४)यस अन्तर्गत महानगर स्तरका सामुदायिक र सार्वजनिक भवन (सरकारी कार्यालय, स्वास्थ्य, शिक्षा, सामुदायिक, मनोरंजन , पुरातात्वकिक , सांस्कृतिक , धार्मिक, आदि) निर्माण, संचालन एवं मर्मत तथा सम्भार सम्बन्धी कार्यक्रम पर्दछन। महानगरपालिकाले सामाजिक पूर्वाधारको हकमा तोकिए बमोजिमको हुनेछ।	(१४) नदि नियन्त्रण : (१) महानगरपालिका क्षेत्र भित्रका नदीहरुको नियन्त्रण सम्बन्धि सम्पूर्ण कार्य यस ऐनको अधिनमा रही महानगरपालिकाले गर्ने छ। (२) उपदफा (१) बमोजिम नदि नियन्त्रणको कार्य आफै वा संघिय सरकार वा प्रदेश सरकार वा स्थानीय सरकारको साझेदारीमा गर्न सक्ने छ। (३) उपदफा (१) बमोजिमको कार्य गर्दा ठेक्का वा उपभोक्ता समिति मार्फत गराउन सकिने छ। (४) उपदफा (१) बमोजिमको कार्य गराउने सम्बन्धि बिधि र प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ।	भाषिक शुद्धता
२१			परिच्छेद ७ आवास , भवन तथा शहरी विकास	

२२	दफा(१५)	(१५) यस अन्तरगत महानगर भित्र गरिने वस्ती विकास, व्यक्तिगत, सामुदायिक तथा संस्थागत भवन निर्माण र शहरी विकास सम्बन्धी कार्यक्रम पर्छन । महानगर पालिकाले आवास , भवन तथा शहरी विकासको हकमा तोकिए बमोजिमको हुनेछ ।	(१५) सिचाई संरचना निमर्(ाण : (१) महानगरपालिक(ाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको कृषि उत्पादनलाइ सेवा र टेवा पुर्याउन कृषिजन्य उपयोगको लागि साना, मझौला तथा आवश्यक(ता अनुसार ठुला सिच(ाई संरचनाको निर्माण र ब्यबस्थापन गर्न सक्ने छ । (२) उप(दफा (१) बमोजिम सिचाई संरचना निमाण कार्य कार्य आफै वा संघिय सरकार वा प्रदेश सरकार वा स्था(नीय सरकारको साझे दारीमा गर्न सक्ने छ । (३) उपदफा (१) बमोजिमको कार्य गर्दा ठेक्का वा उपभोक्ता समिति मार्फत गराउन सकिने छ । (४) उपदफा (१) बमोजिमको कार्य गराउने सम्बन्धि बिधि,प्रक्रिया र शुल्क तोकिए बमोजिम हुनेछ ।	भाषिक शुद्धता
२३			(१६) जल बिद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा : (१) महा(नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र एक मेगावाट सम्मको जलबिद्युत वा बैकल्पिक उर्जाको सर्वेक्षण,उत्पाद(न,प्रशारण र वितरणको अनुमति दिन सक्नेछ ।	समयानुकुल आवश्यक

			(२) उपदफा (१) बमोजिम गर्न चाहने प्रबर्दकले अनुमति प्राप्त गर्ने बिधि, ढाचा, प्रक्रिया र शुल्क तोकिए बमोजिम हुनेछ । (३) उपदफा (१) बमोजिम सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको अवधि तथा नबिकरण सम्बन्धि ब्यबस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।	समयानुकुल आवश्यक
२४			१७) स्वीकृति लिनु पर्ने : (१) महानगरपालिकाबाट स्वीकृति नलिई कसैले पनि कुनै नयाँ भवन बन(ाउने,पुरानो भवन भत्काई पुनः निर्माण गर्ने, तला थप गर्ने,मोहडा फेर्ने वा साबिकको भवनमा बा(र्दली, कौसी, दलान आदि थपघट गरि बनाउने वा सो संग सम्बन्धित कार्य गर्नु गराउनु हुदैन । (२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागी महानगर पालिकाले स्वीकृत गरेको भवन मापदण्ड वा संघीय कानुनले तोकेको मापदण्ड बमोजिम हुनेछ ।	समयानुकुल आवश्यक
२५			१८) नक्सा पास गर्नु पर्ने : (१) कसैले पनि महानगर पालिकाबाट नक्सा पास नगराई भवन निर्माण गर्न पाउने छैन । (२) उपदफा (१) बमोजिम महानगरपालिका क्षेत्र भित्र कसैले भवन निर्माण	समयानुकुल आवश्यक

			गर्दा महानगरपालिका समक्ष अनुमतिकोलागी दरखास्त दिनु पर्नेछ । (३) उपदफा (२) बमोजिमको दरखास्तको ढाचा महानगरपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ । (४)उपदफा (३) बमोजिमको दरखास्त दिदा निर्माण गर्ने भवनको डिजाइन र नक्सा साथै पेश गर्नु पर्नेछ । (५) उपदफा (१) बमोजिम नक्सा पास गर्ने प्रयोजनको लागि आवश्यक पद्दति,प्रक्रिया र मापदण्ड महानगरपालिकाले स्वीकृत गरि लागु गर्न सक्नेछ ।	
२६			(१९) बस्ति वा शहरी बिकास सम्बन्धि ब्यबस्था : (१) महानगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र आफैले वा सरकारी वा निजीक्षेत्रको साझेदारीमा बस्ति वा शहरी बिकास वा नया शहरको निर्माण वा बिकास गर्न सक्नेछ । (२) उपदफा (१) बमोजिम महानगरपालिकाले बस्ति वा शहरी बिकास वा नया शहरको निर्माण वा बिकास गर्न **Land Pooling** को पद्दति अवलम्बन गर्न सक्नेछ । (३) उपदफा (२) बमोजिमको **Land Pooling** को पद्दति तोकिए बमोजिम हुनेछ ।	समयानुकुल आवश्यक

२७			(२०)घडेरी प्लटिंग वा हाउजिंगका लागि स्वीकृति लिनुपर्ने : (१) महानगरपालिका क्षेत्र भित्र कसैले पनि महानगर पालिकाको स्वीकृति बिना घडेरी प्लटिंग वा हाउजिंग निर्माण गर्न पाउने छैन । (२) महानगरपालिका क्षेत्र भित्र कुनै व्यक्ति,कम्पनि वा समुहले जग्गालाई ब्यबस(ायिक प्रयोजनको लागी घडेरी प्लटिंग गरि बिकास गर्न चाहेमा वा हाउजिंग ब्यबसायको लागि उपयो ग गर्न चाहेको खण्डमा महानगरपालिकाको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ । (२) उपदफा (१) बमो जिमको स्वीकृति लिने ढाचा, बिधि, प्रक्रिया र शुल्क तोकिए बमोजिम हुनेछ ।	समयानुकुल आवश्यक
२८		परिच्छेद ८ पूर्वाधार आयोजना तर्जुमा	परिच्छेद ४ पूर्वाधार आयोजना तर्जुमा	
२९	दफा (१६) दफा (१७) दफा (१८) दफा (१९) दफा (२०) दफा (२१) दफा (२२) दफा (२३)	१६. स्थानीय स्तरमा पूर्वाधार निर्माण, सञ्चालन र मर्मत सम्वन्धी योजना, आयोजना, परियोजना तथा कार्यक्रमह(रुको विकासका लागि योजना तर्जुमा गरी नगर सभाबाट पारित गर्नु पर्नेछ । १७. पूर्वाधार योजना तर्जुमा क्रममा देहाय बमोजिमका कुराहरू उल्लेख गरी आयोजनाको विवरण तयार गर्नुपर्नेछ ।	(२१) नगर सभाबाट पारित गर्नु पर्ने : (१) महानगर पालिका क्षेत्र भित्र गरिने पूर्वाधार निर्माण, सञ्चालन र मर्मत सम्वन्धी योजना, आयोजना,परियोजना तथा कार्यक्रमहरुको लागि यो जना तर्जुमा गरी नगर सभाबाट पारित गर्नु पर्ने छ । (२) उपदफा (१) बमोजिम पूर्वाधारा योजना तर्जुमा गर्दा देहाय बमोजिमका	समयानुकुल आवश्यक

		(क) आयोजनाको लक्ष्य (ख) आयोजनाबाट फाईदा पाउने जनताको संख्या र फ(ाईदाको किसिम, (ग) आयोजना सम्पन्न गर्दा लाग्न सक्ने खर्च र श्रोत (घ) आयोजनाको कार्यन्वयन विधि (ङ) स्थानीय स्तरबाट प्राप्त हुन सक्ने नगद, वस्तुगत श्रम र त्यस्तै अन्य योगदान, उठ्न सक्ने सेवा शुल्क वा मर्मत सम्भार खर्च (च) सञ्चालन तथा व्यवस्थ(ापनका स्वरुप, १८. लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने : महानगरपालिकाले जुनसुकै सार्वजनिक निम(ाण, मर्मत वा सुधार कार्यको लागि वजेट विनियोजन गर्नु पूर्व प्राविधिक अध्ययन सभे ाक्षण गराई लागत अनुमान तयार गर्नु पर्नेछ । परिच्छेद ९ पूर्वाधार आयोजना कार्यान(वयन १९. पूर्वाधार आयोजनाको कार्यान्वयनः (१) उपभोक्ता समिति, निर्माण व्यवसायी वा संघ संस्था मार्फत हुनेछ , उपभोक्ता समितिको माप(र्ात गरिने कार्यहरुको हकमा महानगरपालिकाको उपभोक्ता समिती गठन, संचालन तथा व्यवस्थापन समबन्धी कार्यविधिमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।	बिषयहरु उल्लेख गरी आयोजनाको विवरण तयार गर्नु पर्नेछ : (क)आयोजनाको लक्ष्य (ख)आयोजनाबाट लाभान(वत जनसंख्या (ग) आयोजना सम्पन्न गर्न लाग्ने लागत खर्च र श्रोत (घ)आयोजनाको कार्यान(वयन बिधि (ङ)स्थानीय स्तरबाट प्राप्त हुने नगद,बस्तुगत सहयोग र श्रम (च) प्राप्त हुन सक्ने सेवा शुल्क र मर्मत सम्भार खर्च (छ संचालन तथा व्यबस्थापनका स्वरूप (३) उपदफा (१) बमोजिम पूर्वाधार सम्बन्धि योजना तर्जुमा गर्नु पुर्ब योजनाको प्रकृति हेरी पुर्ब सम्भाव्यता अध्यन,बाताबरण प्रभाव अध्ययन तथा मुल्यांक(न,योजनाको बिस्तृत परि योजना प्रतिबेदन जस्ता प्राबिधिक पक्षको अध्ययन गर्नु पर्नेछ । २२) लागत अनुमान तयार गर्नु पर्ने : महानगरपालिक(ाले जुनसुकै सार्बजनिक निर्माण,मर्मत वा सुधार कार्यको लागि बजेट बिनियोजन गर्नु पुर्ब प्र(ाबिधिक अध्ययन तथा सभे ाक्षण गराई लागत अनुमान तयार गर्नु पर्ने छ ।	

		(२) सम्पन्न योजनाहरुको हस्तान्तरण : आयोजनाहरु संचालन, व्यवस्थापन, संरक्षण, मर्मत संभारका लागि आवश्यकता अनुसार स्थानीय लाभग्राही समुदायलाई हस्तान्तरण गर्न सकिनेछ । (३) आयोजना निर्माणमा गुणस्तर सुनिशिचत गर्नको लागि निर्माण सामग्री परिक्षण प्रयोगशाला स्थापना गरि प्रयोगमा ल्याईनेछ । परिच्छेद १० अनुगमन तथा मुल्याकन २०. पूर्वाधार अनुगमन समितिको गठन : महानगरपालिका क्षेत्र भित्र नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको कार्यक्रम अन्तर्गत निर्माण हुने ठूला आयोजना तथा महानगरपालिकाको आफ्नै बजेटबाट निर्माण हुने पूर्वाधार निर्माण एवं मर्मत सम्भार कार्यहरु को गुणस्तर र समयवद्ध प्रगति अनुगमन गर्नका लागि अनुगमन तथा मुल्याकन समिति तोकिए बमोजिम गठन हुनेछ । २१. अनुगमन पश्चात निर्देशन दिन सक्ने : (१) पूर्वाधार अनुगमन तथा मुल्यांकन समितिले निर्माण वा मर्मत कार्य गर्ने निकाय बाट सो कार्यको प्रस्तावित गुणस्तर र समयवद्ध प्रगति तालिका प्राप्त गरि सो बमोजिम	२३) पूर्वाधार आयोजनाको कार्यान्वयन : (१) महानगरपालिकाले कुनैपनि पूर्वाधार योजना तथा आयोजनाको कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय उपभोक्ता समिति वा निर्माण ब्यबसायी वा संघ संस्था मार्फत गर्न सक्नेछ । (२) उपदफा (१) बमोजिम पूर्वाधार योजना तथा आयोजनाको कार्यान्वयन निमाण ब्यबसायी मार्फत गर्दा महानगरपालिकाले स्वीकृत गरेको खरिद ऐन तथा नियमावली भए सोहि बमोजिम, नभए प्रचलित कानुन बमोजिम गर्नु पर्नेछ । (३) उपदफा (१) बमोजिमका पुर्बाधारका योजना तथा आयोजनाहरु उपभोक्ता समिति वा संघ संस्था मार्फत कार्यान्वयन गर्दा महानगरपालिकाबाट स्वीकृत कानुन वा कार्यविधिमा तोकिए बमोजिम हुनेछ । ४) उपदफा (१) बमोजिमका योजना तथा आयोजनाहरुको निर्माणमा गुणस्तर कायम गर्नको लागि महानगरपालिकाले निर्माण सामग्री परिक्षण प्रयोगशाला स्थापना गरि प्रयोगमा ल्याउन सक्नेछ ।	

		अनुगमन गरेर निर्माण व्यवसायीलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ । (२) केन्द्र र प्रदेश स्तरीय पूर्वाधार आयोजनाह(रुको निर्माण र सञ्चालनको अवस्थाबारे सुझाव र सिप(ारिश गर्ने दायित्व समितिको हुनेछ । २२. आयोजनाको कार्यन(वयनमा समय, गुणस्तर, लागत र परिमाण सुनिशि(चताको लागि आवश्यकता अनुसार तेश्रो पक्ष अनुगमन तथा मुल्यांकन **(Third Party Monitoring and Evaluation)** र प्राविधिक परिक्षण **(Technical Audit)** २३. अनुगमन समिति सम्बा(न्ध अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।	(२४) योजना तथा आयोजनाको हस्तान्तरण : (१) आयोजनाहरु को संचालन, व्यवस्थापन, संरक्षण, मर्मत तथा संभार का लागि आवश्यकता अनुसार स्थानीय लाभग्राही समुदायलाई हस्तान्तरण गर्न सकिनेछ । (२) उपदफा (१) बमोजिमको हस्तान्तरण सम्बा(न्ध कार्यबिधि र प्रक्रिया महानगरपालिकाले स्वीकृत गरे बमोजिम हुनेछ । (२५) अनुगमन तथा मूल्यांकन : (१) संचालित योजना तथा आयोजनाको अनुगमन तथा मुल्यांकन महानगरपालिकाद्वारा हुनेछ । (२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि महानगरपालिकाले गठन गरेको समिति बमोजिम गठित समिति रहनेछ । (३) उपदफा (२) बमोजिमको समितिले केन्द्र र प्रदेश स्तरीय पूर्वाधार आयोजनाहरुको निर्माण र सञ्चालनको अवस्थाबारे सुझाव एबम सिफारिश गर्न सक्नेछ । (४ उपदफा (१) बमिा(जमका योजना तथा आयोजनाको कार्यन्वयनमा समय, गूणस्तर, लागत	

			र परिमाण सुनिश्चितताको लागि महानगरपालिक(ाले आवश्यकता अनुसार तेश्रो पक्षबाट अनुगमन तथा मुल्यांकन **(Third Party Monitoring and Evaluation)** र प्राविधिक परिक्षण **(Technical Audit)** गराउन सक्नेछ । (५) उपदफा (२) बमोजिमको समितिको काम कर्तब्य र अधिकार एबम अनुगमन सम्बन्धि अन्य ब्यबस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।	
३०		परिच्छेद ११ मर्मत सम्भार कोष		खारेजी
३१	दफा(२४)	२४. पूर्वाधार मर्मत संभार कोषः (१) महानगरपालिका भित्र रहेका नगर स्तरीय वा केन्द्र /प्रदेश स्तरीय पूर्वाधारहरुको नियमित तथा आवश्यक(ता अनुसारको मर्मत संभार गर्नको लागि पूर्वाधार मर्मत कोषको स्थापना गरिनेछ । (२) उपदफा (१) बमोजिम स्थापना भएको कोषमा पूर्वाधार संरचना सडक, खानेपानी इत्यादिबाट प्राप्त रोयल्टि रकम तोकिए बमोजिमको दाखिला गरीनेछ । (३) कोष संचालन र संचालन समिति : पूर्वाधार संरचनाह(रुको मर्मत तथा पुनस्थापन(ाको लागि महानगर स्तरमा मर्मत संभार कोष स्थापना	(२६) पूर्वाधार मर्मत सम्भार कोष : (१) महा(नगरपालिका क्षेत्र भित्र केन्द्र वा प्रदेश वा महा(नगरपालिकाद्वारा निर्माण गरिएका पूर्वाधार संरचनाहरुको नियमित वा आवश्यकता अनुसार मर्मत सम्भार गर्न महा(नगरपालिकाले एक पू(र्वाधार मर्मत सम्भार कोषको स्थापना गर्नेछ । (२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहाय बमोजिमको रकम रहनेछ :- (क) नगरपालिकाको वार्षिक बजेट मार्फत मर्मत सम्भार कोषमा	

		गरिनेछ र सो कोष को संचालन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।	जम्मा हुने गरी वार्षिक रूपमा विनियोजित रकम, (ख) नगरपालिकाबाट निर्मित भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धि संरचनाको उपयोग, मेशीन औजार उपकरणको प्रयोग वा साझेदारी गरे वापत मर्मत संभार कार्यका लागि कोषमा जम्मा हुने गरी जिल्ला भित्रका वा अन्य छिमेकी स्थानीय तहबाट प्राप्त रकम, (ग) मर्मत संभार कार्यका लागि कोषमा जम्मा हुने गरी प्रदेश सरकार तथा नेपाल सरकारबाट प्राप्त रकम, (घ) विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरूबाट नगर कार्यपालिकासंग गरिएको द्वीपक्षीय सम्झौता अनुसार कोषमा जम्मा हुने गरि तोकिएको रकम, (ङ) नगर क्षेत्रमा संचालनमा रहेका विभिन्न भौतिक पूर्वाधार विकास योजनाको लागत अनुमान अन्तर्गत मर्मत सम्भारको लागि छुट्याईएको रकम वा त्यस्ता आयोजना संचालन गर्ने उपभोक्ता समिति वा अन्य निकायबाट कोषमा जम्मा गरेको रकम,	

			(च) कोषको खाता रहेको बैकले कोषमा मौज्दात रहे को रकममा उपलब्ध गर ाएको ब्याज वापतको आय रकम, (छ) सहयोगी दातृ निक(ाय तथा साझेदार संस्था एवं मित्रराष्ट्रको तर्फबाट प्रचलित कानूनको अ(धनमा रहि मर्मत संभार प्रयोजनका लागि कोषमा जम्मा हुने गरी प्राप्त र कम, (ज) प्रचलित कानूनको अधिनमा रहि कोषमा जम्मा हुने गरी अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम । (३) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको आम(दानि तथा खर्च रकम परि चालनको लागि महानगर पालिकाको संचित को ष खाता रहेको बाणिज्य बैंकमा यस कोषको ना(ममा एक छुट्टै खाता खो लिनेछ । (४) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको खाता संचालन महानगरपालिक(ाले तोके बमोजिम हुनेछ ।	
३२	दफा(१६)	परिच्छेद १२ सार्वजनिक निजी साझे दारीमा पूर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा सञ्चालन		खारेजी

३३	दफा(१६)	२५. सार्वजनिक निजी साझेदारीमा पूर्वाधारको विकास गर्न सक्ने : यस ऐन बमोजिम कुनै व्यक्ति, निर्माण व्यवसायी, संस्था वा कम्पनी संग महानगरपालिकाले पूर्वाधारहरुको निर्माण, सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा साझेदारी गर्न सक्नेछ । महानगरपालिकाले सार्वजनिक निजी साझेदारीमा पूर्वाधारको कार्य गर्दा तोकिए बमोजिमको प्रकृया अनुसार हुनेछ ।	(२७) सार्बजनिक निजि साझेदारीमा पूर्वाधार निर्माण गर्न सक्ने : (१) यस ऐन बमोजिम कुनै व्यक्ति,निर्माण ब्यबसायी, संस्था वा कम्पनि संग महानगरपालिकाले पुर्बाधारहरुको निर्माण,संचालन तथा ब्यबस्थापन गर्न सक्नेछ । (२) उपदफा (१) बमोजिम महानगर पालिकाले सार्बजनिक निजि साझेदारीमा पूर्वाधार को कार्य गर्दा महानगर पालिकाको स्वीकृत कानुन बमोजिमको प्रक्रिया अनुसार गर्नु पर्नेछ ।	
३४		परिच्छेद १२ विविध	परिच्छेद ५ विविध	
३५	दफा(२६)	२६. दातृ निकाय संगको समन्वयमा पूर्वाधार विकास : प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेगरि महानगरपालिकाले पूर्वाधार विकासका लागि दातृ निकाय संगको समन्वयमा कार्यक्रम संचालन गर्न सक्नेछ	२८) दातृ निकाय संगको समन्वयमा पूर्वाधार विकास : प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेगरि महानगर पालिकाले पूर्वाधार विकासका लागि दातृ निकाय संगको समन्वयमा कार्यक्रम संचालन गर्न सक्नेछ ।	
३६	दफा(२७)	२७. संघ र प्रदेश सरकार संगको सहकार्य र साझेदारीमा पूर्वाधार विकासका विभिन्न आयोजनाहरु संचालन गरिनेछ ।	(२९) संघ र प्रदेश सरकार संग सहकार्य गर्न सक्ने : महानगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र कुनैपनि पूर्वाधार को निर्माणका लागि संघीय र प्रदेश सरकार संग साझेदारी एबम सहकार्य गर्न सक्ने छ ।	

३७	दफा(२९)	२९. प्रचलित कानून बमोजिम हुनेः यस ऐनमा लेखिएको विषयमा यसै ऐन बमोजिम र अन्य विषयमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।	३१) प्रचलित कानून बमोजिम हुनेः यस ऐनमा लेखिएको विषयमा यसै ऐन बमोजिम र अन्य विषयमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।	
३८	दफा(३०)	३०. नियम वनाउन सक्ने : यस ऐनको उद्देश्य कार्यान(वयन गर्न कार्यपालिकाले आवश्यक नियम, निर्देशिका वा कार्यविधि बनाउन सक्नेछ ।	३२) नियम वनाउन सक्नेः यस ऐनको उद्देश्य कार्यान(वयन गर्न कार्यपालिकाले आवश्यक नियम, निदे ाशिका वा कार्यविधि बन(ाउन सक्नेछ ।	
३९	दफा(३१)	३१. बचाऊ : यस ऐन अन्तर्गत पर्ने प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम यस अघि भएका कार्यहरु यसै ऐन वमोजिम भएको मानिनेछ ।	३३) बचाऊ : यस ऐन अन्तर्गत पर्ने प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम यस अघि भएका कार्यहरु यसै ऐन वमोजिम भएको मानिनेछ ।	

मिति : २०७७ फागुन ६ गते

आज्ञाले

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत